ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN – POLONIA
VOL. XXXV SECTIO H 2001

Wspomnienie o Profesorze Stefanie Ogrodniku (1926–2001)

20 września 2001r. zmarł prof. dr hab. Stefan Ogrodnik, wybitny naukowiec, wzorowy dydaktyk i wychowawca młodzieży akademickiej, ceniony działacz społeczny. Był człowiekiem prawym, życzliwym i prostolinijnym w postępowaniu, odważnym i otwartym.

Urodził się 22 listopada 1926 r. w Domaszowicach k/Kielc. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Kielcach. Tam również ukończył gimnazjum i liceum ogólnokształcące w 1948 r. Rok później podjął pracę nauczyciela kontraktowego w szkolnictwie podstawowym. Pracę dydaktyczno-wychowawczą kontynuował po przeniesieniu się do Lublina. W latach 1951–1953 uczył w szkole podstawowej, uzupełniając jednocześnie kwalifikacje pedagogiczne w Liceum Pedagogicznym w Lublinie. Tam też złożył egzamin dojrzałości z przedmiotów pedagogicznych, uzyskując w 1952 r. drugą maturę. Profesor Ogrodnik ukończył studia wyższe w 1965 r. na Wydziale Produkcji i Obrotu Towarowego (kierunek ogólnoekonomiczny) Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Krakowie. W grudniu tegoż roku podjął pracę naukową w Katedrze Ekonomiki Rolnictwa i Polityki Rolnej Wydziału Ekonomicznego UMCS na stanowisku asystenta. Z Wydziałem Ekonomicznym był związany niemal od pierwszych dni jego powstania aż do momentu przejścia na emeryturę z dniem 1 października 1997 r.

Działalność na polu naukowym i dydaktycznym miała podstawowe znaczenie w życiu zawodowym Profesora. Z 48 lat pracy Profesor oddał Wydziałowi Ekonomicznemu 32 lata. W latach 1965–1972 pracował na stanowisku asystenta, w latach 1972–1982 był adiunktem, w latach 1982–1991 – docentem, a od roku 1991 profesorem nadzwyczajnym UMCS. Trzynastoletni okres zatrudnienia poza Uczelnią to praca w rolniczej spółdzielczości handlowej w Wojewódzkim Związku Gminnych Spółdzielni w Lublinie. Wyniesione z praktyki doświadczenie i wiedza empiryczna nie pozostały bez wpływu na zainteresowania badawcze i ofertę dydaktyczną Profesora.

Od początku swej działalności naukowej poświęcił się badaniom problemów społeczno-ekonomicznych polskiego rolnictwa i pozostał wierny tym zagadnieniom przez całe życie. Doświadczenie wyniesione z praktyki gospodarczej, gdzie pełnił odpowiedzialne funkcje w instytucji bezpośrednio związanej z gospodarowaniem w rolnictwie, wzbogaciło Jego działalność badawczą i dydaktyczną. Gruntowna wiedza, oparta na głębokich studiach źródłowych i teoretycznych oraz na wieloletniej praktyce zawodowej dała Profesorowi erudycję, z której korzystali zarówno studenci, jak i młodzi pracownicy naukowi. Uczestniczył On w wielu seminariach i konferencjach naukowych, wnosząc do dyskusji swoje bogate doświadczenie i wiedzę.

Zainteresowania naukowo-badawcze Profesora dotyczyły głównie problematyki makroekonomicznej. Był ekonomistą o wyraźnym nachyleniu społecznym, co rzutowało na dobór problematyki badawczej. Stąd też w Jego dorobku naukowym (wykaz dorobku w załączeniu) można spotkać wyniki analiz i oceny systemu zabezpieczenia społecznego ludności rolniczej, stanu infrastruktury ekonomicznej wsi i rolnictwa, obciążeń finansowych gospodarstw chłopskich, stanu zdrowia mieszkańców wsi, problemów bezrobocia wśród ludności wiejskiej. Wiele prac Profesora prezentuje problemy ekonomiczne w aspekcie etycznym. Klasycznym przykładem takiej pracy jest książka zawierająca ocenę i analizę Raportów Rzymskich w świetle nauki społecznej Kościoła katolickiego.

Głównym przedmiotem zainteresowań naukowych profesora Ogrodnika były finansowe aspekty działalności gospodarstw chłopskich. Instrumenty finansowe stanowiły bowiem główne narzędzie państwowej polityki rolnej. Na podstawie pracochłonnych badań empirycznych i rzetelnie przeprowadzonej analizy ekonomicznej i finansowej powstała w 1972 r. rozprawa doktorska pt. *Pieniężne przychody, wydatki i zadłużenia indywidualnych gospodarstw chłopskich w woj. lubelskim w latach 1958–1968*. Obrona pracy doktorskiej odbyła się przez Radą Wydziału Ekonomicznego UMCS 20 marca 1972 r.

Kontynuacja badań nad finansowymi problemami działalności gospodarstw chłopskich zaowocowała 6 lat po doktoracie przygotowaniem rozprawy habilitacyjnej pt. *Obciążenia finansowe gospodarstw chłopskich w Polsce – na tle ewolucji polityki ekonomicznej w rolnictwie (lata 1956–1975)*. Kolokwium habilitacyjne odbyło się 19 stycznia 1981 r. przed Radą Wydziału Ekonomiki

Produkcji Akademii Ekonomicznej w Krakowie. Badania dotychczasowe zostały słusznie poszerzone o problematykę obciążeń finansowych oraz założenia i realizację polityki ekonomicznej państwa wobec wsi i rolnictwa. Praca ta została dostrzeżona i dobrze przyjęta przez środowisko naukowe ekonomistów rolnych. Ze względu na dobre udokumentowanie źródeł pierwotnych stanowić będzie ona przez długi okres cenne źródło wiedzy o polityce ekonomicznej, zwłaszcza finansowej, wobec wsi i rolnictwa w badanym okresie.

Ważne miejsce w naukowych zainteresowaniach Profesora zajmowała problematyka ubezpieczeń społecznych ludności wsi. Analizował i oceniał ewolucje systemu rent i emerytur dla rolników oraz ich wpływ na przemiany strukturalne wsi.

Badania nad wymienioną problematyką pogłębiał w specyficznych regionach gospodarczych, będących pod wpływem inwestycji przeobrażającej. Współpracował w tym zakresie z Komitetem Badań Rejonów Uprzemysłowionych PAN, a badania były zlokalizowane w regionie puławskim i regionie Kanału Wieprz-Krzna.

Profesor Ogrodnik był nie tylko znanym specjalistą w zakresie ekonomiki rolnictwa, ale również problematyki finansowej rolnictwa. Pamiętam Go jako wytrawnego i cenionego dydaktyka i wychowawcę młodzieży akademickiej. Mogłem się o tym przekonać osobiście w ciągu 32-letniej bezpośredniej współpracy w Katedrze Ekonomiki Rolnictwa i później w Zakładzie Gospodarki Żywnościowej. W pracy dydaktycznej Profesor wyróżniał się sumiennością i umiejętnością wykorzystania w procesie dydaktycznym posiadanej wiedzy. Prowadzone przez Niego zajęcia były starannie przygotowane pod względem merytorycznym i organizacyjnym. W stosunku do studentów wykazywał postawę życzliwą, a jednocześnie konsekwentną w egzekwowaniu odpowiedniego poziomu wiedzy oraz – co wymaga szczególnego podkreślenia – w kształtowaniu właściwej postawy życiowej. Życzliwy stosunek do studentów wykazał także w czasie sprawowania funkcji prodziekana Wydziału Ekonomicznego w latach 1984–1987.

Był on promotorem 220 prac magisterskich i licencjackich. Świadczy to nie tylko o dużym zaangażowaniu w procesie kształcenia kadr, ale stanowi jednocześnie poważne osiągnięcie dydaktyczne i wychowawcze. Jako nauczyciel akademicki był powszechnie lubiany i szanowany przez studentów i najbliższych współpracowników. Mimo nienajlepszego zdrowia (przeszedł ciężką operację serca) intensywnie pracował, wymagając nie tylko od innych, ale i od siebie.

Profesor Stefan Ogrodnik pracował na Wydziale Ekonomicznym od początku jego istnienia. Rozwój naukowy Profesora był – w jakimś stopniu – funkcją rozwoju Wydziału i zarazem wkładem w ten rozwój. Był jednym z pierwszych doktorów promowanych na Wydziale Ekonomicznym. Wniósł on duży wkład w organizację i funkcjonowanie najpierw specjalności: Ekonomika i organizacja rolnictwa, a następnie specjalności: Ekonomika i organizacja gospodarki

żywnościowej. W znaczącym stopniu określał program studiów na wymienionych kierunkach kształcenia. W latach 1992–1996 był kierownikiem Zakładu Ekonomiki i Organizacji Gospodarstw Rolnych.

Rozległe i odpowiedzialnie wykonywane obowiązki nauczyciela akademickiego nie przeszkadzały mu w działalności społecznej na Wydziale i w Uczelni. Dobitnym przykładem tego typu działalności było pełnienie funkcji wiceprezesa Rady Zakładowej Związku Nauczycielstwa Polskiego przy UMCS.

Za swoje osiągnięcia profesor Ogrodnik został kilkakrotnie odznaczony: Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką ZNP, Odznaką Zasłużonego Działacza Ruchu Spółdzielczego, Medalem UMCS „Nauka w Służbie Ludu", Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Wyróżniony był także Indywidualną Nagrodą III stopnia MNSzWiT. Wielokrotnie otrzymywał nagrody rektorskie.

Jako nauczyciel i wychowawca Profesor zasłużył sobie na głęboką wdzięczność swoich uczniów, dla których był wzorem pracowitości, rozwagi i bezkompromisowego stosunku do obowiązku. Odszedł od nas człowiek życzliwy i oddany sprawie nauki i pracy. Takim pozostanie na zawsze w naszej pamięci.

Jan Zalewa